

Østerssafari til Mandø med ERFA-Gruppe Danmark

ERFA-gruppe Danmark er en af de veletablerede juletræs-ERFA-grupper. I det daglige lægger vores gruppe på 13 personer vægt på det faglige og afsætningsmæssige samarbejde, men vi har også haft succes med sociale arrangementer. Denne artikel om vores succesfulde østerssafari til Mandø omhandler ikke juletræer, men den er udsprunget af vores samarbejde i ERFA-gruppen.

Danmarks-ERFA-gruppen med hustruer og ledsagere klar til afgang.

Af Lars Vittrup-Pedersen

Gruppen besluttede i 2011 at foretage en østerssafari ud i Vadehavet ved Mandø. Ekskursionen skulle være en social begivenhed, så hustruer/ledsagere blev inviteret med. Mandø ligger i vadehavet mellem Rømø og Fanø. Vadehavet er noget af det sidste stykke urørte natur i Danmark. Naturkræfterne råder helt uden at vi kan gribe ind.

Vi havde allieret mig med en lokal guide, Jeff, som kunne få os sikkert ud til østersbankerne og lige så sikkert hjem igen. Planlægningen bød på flere udfordringer. Vi skulle helst finde en dag, hvor laveste vandstand, ebbe, lå midt på dagen og samtidig skulle det være en lørdag. Af sikkerhedsmæssige årsager anbefales det at indsamlingen af østers sker i årets kolde måneder. Denne forholdsregel er for at undgå forgiftninger fra alger osv.

ERFA-gruppe Danmark:

Lars Vittrup-Pedersen
Hans Henningsen
Henning Overgaard
Hilmar Christensen
Jan Jürgensen
Jan Knoldsborg
Lars Geil
Laurids Laursen
Laurits Møller Larsen
Poul Nicholaisen
Sune Norsker
Torben Ravn
Torben Sommer-Larsen

Den 1. oktober var der ebbe tidligt lørdag formiddag, men datoen blev fravalgt fordi der var booket noget op. Lørdag den 24. september blev der ebbe klokken 17. Vi skulle gå ud med "faldende vande" mellem klokken 15 og 16. Vi mødtes ved Vadehavscentret i Vester Vedsted klokken 14 denne dato. Nogle kom i så god tid, at de kunne nå et besøg i centret som udstiller plancher og viser film om vadehavet og dets dyreliv. Da vi alle var samlet, fik vi

Stillehavsøsters

Stillehavsøsterser indført fra Japan eller Sydøstasien. Ved Rømø og på øen Sylt er stillehavsøsters holdt i bure til kommerciel udnyttelse. Stillehavsøsters skal have en temperatur på mindst 20°C for at kunne yngle. Siden 1996 er der fundet vilde stillehavsøsters i Vadehavet og i Limfjorden og mange mener, at det er temperaturstigninger i havet forårsaget af klimaforandringer, der har muliggjort at den har spredt sig. Stillehavsøsters er en trussel for den oprindelige fauna. Stillehavsøstersens yngel, larver, fæstner sig i store mængder på skallerne af blåmuslingen og kvæler disse. Fuglene, især edderfugle, kan ikke knuse skallerne i kroen fra stillehavsøsters. Den anslåede biomasse af Stillehavsøsters i Vadehavet er på 3.300 tons.

ASM^{ApS}
ØSTERVANG

ASM ØSTERVANG giver dig en bred vifte af muligheder at vælge imellem, indenfor skovbrug, til konkurrencedygtige priser. Du er naturligvis velkommen til at kontakte os, for yderligere oplysning eller for at få tilsendt prospekt.

- ★ Netmaskine
- ★ Hegnsudruller
- ★ Plantemaskine: 1- 2- eller 3-rækkes
- ★ Pallegafler
- ★ 8 m. transportvogn med hydrauliske slidsker
- ★ Spidser
- ★ Enarmet sprøjte
- ★ Hydraulisk pælehammer
- ★ **Stærk 1-rækket plante-maskine til plantning i gamle juletræskulturer** – fås nu også som 2-rækket med hydraulisk justerbar rækkeafstand

ASM ØSTERVANG • www.asm-ostervang.dk

Tlf. 9856 5250 • asm@asm-ostervang.dk • Terndrupvej 28 • Astrup • 9510 Arden

og Jeff forsikrede os om, at han helt sikkert kunne få os hjem: Han kunne "læse" bunden gennem støvler og foddere!

Afgang ud i vadehavet iført vaders, rygsække til byttet og højt humør

Første banke var let at nå. Der var vel tre kilometer at gå og vi gik kun i vand til knæene. Vi havde fået en lille gruppe med som "blinde passagerer". De gik i almindelige gummistøvler og så ud til at kunne klare turen fint. Jeff var nu ikke overbevist og var mere til vaders. Det viste sig også at være helt korrekt. Vi kom alle ud til banken, men vore "blinde passagerer" måtte have støvlerne af for at tømme dem for vand. Nu var vi ivrige for at samle og åbne østers.

Udsagnet "stum som en østers" fik ny mening. Dyrene var aldeles ikke villige til at åbne sig. Vi knoklede alle med forskelligt værktøj for at åbne skallerne. Sune Norsker havde den rigtige østerskniv og kunne fra første færd åbne skallerne hurtigt og nød

kaffe og æblekage ved bagsmækken af en bil. Jeff, vores guide, boede ikke langt fra Vadehavscentret. Hos Jeff prøvede vi vaders inden afgang fra fastlandet, syd for Vester Vedsted.

På havdiget fik vi de sidste forholdsregler udstukket af Jeff. Mod øst skulle vi have Kirketårnet i Vester Vedsted på venstre hånd og en gruppe træer ved diget på højre hånd, når vi gik hjem fra østersbankerne. Ude i horisonten mod vest lå Mandø, som en grå stribe. Den første østersbanke kunne svagt anes i kontur. Den "rigtige" banke lå fem kilometer ude på vaden. Den var endnu dækket af vand. Kom der havgus, skulle vi søge sammen

På dybt vand på vej til østersbankerne fri for gummistøvlegruppen, der fulgte os tidligere.

Mandø

Mandø er en 7,63 km² stor inddiget dansk marskø i Vadehavet mellem Rømø og Fanø. Den har 31 indbyggere. "Låningsvejen" forbinder Mandø med Vester Vedsted i Jylland. Øen udgør Mandø Sogn. I 1970 blev Mandø Kommune optaget i Ribe Kommune og blev dermed fra 2007 en del af Esbjerg Kommune.

stor respekt derfor på hele turen. Vi fik dog alle med hjælp fra Jeff og Sune åbnet nogle østers.

Jeff mente nu, at denne bankе ikke var noget særligt. Banken var let at nå fra fastlandet og var derfor godt afsøgt. Nu skulle vi ud til den gode bankе, som lå de fem kilometer ude. Altså to kilometer ekstra ude i vadehavet. Det kunne blive dybt vand, så vi skulle helst gå sammen, hvis vi faldt. Vaders kan hurtigt fyldes med vand og så kan det blive farligt.

Afgang til bankе nummer to

Vandet kom da også op til midt på livet, og nogle til midt på brystet. Ved middagen på Mandø betroede et par da også, at deres grænse for dybt vand var ved at være overskredet. Så skal jeg love for, at der kom østers. Vi gik i starten efter de største. Til orientering er de største i størrelse, eller større, end en vel-

voksen mandehånd. De store østers skulle bides over for at være i en mundfuld. Vi gik så efter mellem-størrelsen, som kunne sluges i en mundfuld.

Så fik vi flasken frem med champagne og nogle glas til at drikke af. Stemningen gik helt i top! Det var bare om at spise alt det vi kunne og samle ind inden afgang hjem. Jeff lærte os tricket med at gå modstrøms for at samle, så sand og mudder drev væk. Nu var vi alle helt ferme til at åbne skaller, og der var stor efterspørgsel på de medbragte citronbåde. Der blev samlet i sække til senere fortæring, med tanken i baghovedet om at byttet skulle slæbes fem kilometer over vaden hjem til bilerne. Vandet var faldet yderligere siden vi kom til den sidste bankе, så hjemturen var mindre dramatisk.

Afgang mod fastlandet

Så var der tid til afgang mod fastlandet. Jeff guidede os lempeligt frem så vi kom til at gå på den sandede del af vaden. Her var bunden fast og hård. På vejen ind var solen ved at gå ned i vest. Det mest fantastiske syn med røde og violette farver stod hen over Mandø og vaden. Vi måtte vende os om flere gange for at kigge på det overvældende syn. Så nu tilbage til Vester Vedsted for at aflevere de lånte vaders hos Jeff. Derefter var der afgang til den bestilte middag på Mandø Centret og overnatning på Bed and Breakfast, som er nabo til centret.

I samlet flok kørte vi fra Vester Vedsted og over havdiget på fastlandet og ud på Låningsvejen til Mandø. For at nå Mandø skulle vi køre syv kilometer hen over havbunden. Vi kørte i den "blå time". De få genstande, som var synlige, stod som svage skygger. Det var en magisk oplevelse at køre lang-

Der er ikke altid lige lidt af få åbnet en østers. Torben Ravn gør et forsøg, mens vi endnu var på det lave vand.

Nu skal jeg viser dig hvordan man åbner krabaten synes Laurits Møller Larsen at sige til sin hustru Kirsti.

Koresand

Koresand er en 20 kvadratkilometer stor sand-banke sydvest for Mandø. Sandbanken overskylles ved storm, som hindrer plantevækst og dannelse af permanente klitter. Koresand er ved flod en ø, men bliver ved ebbe landfast med Mandø. På den sydlige del ned mod Juvre Dyb ved Rømmø er der et sælreservat, hvor man med kikkert kan observere sælerne.

somt mod Mandø og kigge ud på vaden. Da vi kom op på øen, skulle vi have en flok får drevet væk, som havde lagt sig til hvile på vejen. Nu blev vejen bedre og asfalteret.

Vi ankom til Mandø Centret i total mørke. Værtinden kom os i møde og viste os til rette med værelser. Straks gik vi over på Mandø Centret for at spise middag. Vi havde bestilt en tre retters menu med lam fra Mandø, som hovedret. Dagen blev afsluttet med at dele et par flasker champagne i en af lejlighederne. En gruppe ønskede at deltage i gudstjenesten søndag morgen klokken 9. Andre gik en tur og nød det flotte vejr og udsigten mod Koresand. Vi kunne desværre ikke få et besøg på Koresand ind i programmet, så det må vente til en anden gang. Vi kørte søndag inden middag tilbage mod fastlandet inden det blev højvande igen. ■

Værsgo og spis. En Stillehavsøsters af mellemstørrelsen.

SÆLGES

Tre-rækket plantemaskine
Henvendelse Holm-Anderson
Telefon 21 77 29 98